

NIEUWSBRIEF VAN DE **VRIENDEN VAN** **EDUARD VAN BEINUM**

BEINUMMER • ZOMER 2026

‘Musicus tussen musici’

INTERVIEW EN TEKST: MARCEL KERSTEN

Truus de Leur is de auteur van de meest recente biografie over Eduard van Beinum. Geboren en opgegroeid in Amsterdam, studeerde zij muzikwetenschap aan de universiteit. Daarna werkte zij bij het Concertgebouw en later bij het Koninklijk Concertgebouworkest. Eerst was zij assistent en later adjunct-directeur artistieke zaken. Ook werkte zij mee aan het tijdschrift *Preludium* en schreef en redigeerde zij verschillende boeken over de muzikale geschiedenis van het Concertgebouworkest, onder andere over Mahler, Bruckner en Bachs Matthäus-Passion.

Rond het jaar 2000 werd de honderdste geboortedag van Eduard van Beinum herdacht. Daarom ontstond het idee om een boek over hem te schrijven. Ook zijn zoon, Bart van Beinum, schreef een boek over zijn vader. Truus vertelt: "Het boek van Bart verscheen in 2000. Mijn eigen boek kon ik in 2004 afronden, nadat ik met pensioen was gegaan.

Daarbij heb ik veel gehad aan het boek van Bart. Zijn boek laat het leven van zijn vader zien vanuit het oogpunt van een zoon en is daardoor heel persoonlijk. Ik wilde juist nieuwe informatie toevoegen die nog niet eerder was beschreven."

Tijdens haar werk bij het Concertgebouw en het Concertgebouworkest sprak Truus met veel orkestleden. Ook sprak zij met Marius Flothuis, die jarenlang met Van Beinum had samengewerkt. Daarnaast voerde zij gesprekken met musici van het Los Angeles Philharmonic en met dirigent John Barnett. Ook mocht zij onderzoek doen in de archieven van het London Philharmonic Orchestra. Uit al deze gesprekken en documenten bleek hoe belangrijk Van Beinum was als dirigent. Daardoor kon zij een uitgebreide en complete biografie schrijven.

Truus maakte voor het eerst kennis met Van Beinum tijdens een jeugdconcert in 1953 in het Concertgebouw. Hij dirigeerde toen onder andere de Vuurvogel-suite van Stravinsky. "Ik was erg onder de indruk van de sfeer en de klankkleuren van die uitvoering," vertelt zij. "Later

groeide mijn bewondering door de verhalen van orkestleden. Ik zie Van Beinum als een zeer muzikale dirigent die de muziek centraal stelde en musici de ruimte gaf om hun talent te laten horen. Hierdoor begreep ik hoe bijzonder de samenwerking tussen dirigent en orkest kan zijn.” Truus heeft ook enkele favoriete opnamen van Van Beinum. Zij noemt Bartóks Muziek voor snaarinstrumenten, slagwerk en celesta met het Concertgebouworkest. Daarnaast waardeert zij een live-opname van Berlioz’ Symphonie fantastique met het Cleveland Orchestra. Deze uitvoering verraste haar door de hoge kwaliteit

Voor Truus is het belangrijk dat de Vrienden van Eduard van Beinum bestaan. Zij helpen om zijn naam en werk bekend te houden in Nederland. Ook de waardering voor zijn opnamen bij Discotabel vindt zij een mooie erkenning. Haar wens is dat haar boek ooit in het Engels verschijnt. Dan kunnen ook Britse en Amerikaanse muziekliefhebbers kennismaken met het leven en werk van deze bijzondere dirigent.

Eduard van Beinum gefotografeerd in 1953

Foto: Harry Pot, Nationaal Archief / Anefo

Mahler: the Chief Conductors Edition

RECENSIE: MARCEL KERSTEN

Mahler - Complete Symphonies - The Chief Conductors Edition (RCO 25003)

Het is jammer dat cd's vaak alweer zo snel uit de catalogus verdwijnen als dat ze verschenen. In de vroege jaren 2000 kwamen er mooie cd-boxen uit met o.a. live-opnamen van Eduard van Beinum en

het Concertgebouworkest, uitgebracht door Q-Disc. Later verscheen er een allesomvattend box op het RCO-label. Die was echter duur en vooral interessant voor zij die de meeste opnamen nog niet hadden.

Daarom is het geweldig dat een bijzondere live-uitvoering van Van Beinum nu weer beschikbaar is. Deze opname zit in een nieuwe box van het Concertgebouworkest met alle Mahler-symfonieën, uitgevoerd door oud-chef-dirigenten. Van Beinum heeft Mahlers Derde symfonie nooit in de studio opgenomen, en omdat er ook geen

opname bestaat van Mengelberg, was de opname van Bernard Haitink uit 1966 lange tijd de enige Nederlandse referentie. Het is logisch om Van Beinum met Haitink te vergelijken. Op het eerste gehoor lijken de uitvoeringen op elkaar. Net als Haitink begint Van Beinum het eerste deel beheerst, met een latente energie die losbarst in de mars. Ook in de bekende solo's, zoals die voor trombone, zijn de verschillen klein.

Toch is er een duidelijk verschil in het Menuet. Van Beinum speelt dit deel in een hoog tempo, maar zonder dat de details verloren gaan. Hij laat hier goed horen dat hij het totaalgeluid perfect beheerst. In beide uitvoeringen zingt Maureen Forrester, en dat doet ze uitstekend. Het Adagio was al een hoogtepunt bij Haitink, maar Van Beinum doet daar niet voor onder. Het tempo is precies goed en de apotheose is zeer indrukwekkend. Dit deel klinkt van begin tot eind levendig en warm. De geluidskwaliteit van Van Beinum is niet zo goed als die van Haitink. Toch vond ik de opname van Haitink altijd wat droog klinken, misschien door te sterke nabewerking. Daardoor mist die opname wat sfeer. De live-opname van Van Beinum heeft juist wél sfeer, ondanks

de beperkingen van een live-opname. Alles overwegende is het heel fijn dat deze belangrijke en mooie uitvoering weer te verkrijgen is. En als de cd-box weer uit de handel verdwijnt, is de opname gelukkig ook online te vinden via legale muziekdiensten. Deze uitvoering is er een om te koesteren en ik kan hem van harte aanbevelen.

Eduard van Beinum aan het woord

TEKST: MARCEL KERSTEN

Enige tijd geleden verscheen dit korte interview op een cd uit de serie Dutch Masters van Philips. In een paar minuten tijd horen we Eduard van Beinum zoals hij was in een notendop, met een ontwapenende rust. Het fragment is hieronder letterlijk in tekst overgenomen:

Interviewer: 'Dus u bent op de juiste tijd eigenlijk in de muziekwereld terechtgekomen?'

Eduard van Beinum: 'Dat... is nog weer een hele moeilijke vraag die u me stelt. Kijk eens... als je rekent nu, eens even terug, de Meininger

Kapel, het waren 48 musici, voortreffelijke musici, en Von Bülow maakte daar prachtige muziek, met een rust, en hij hoefde niet te vliegen naar Amerika toe en weet-ik-veel, van een onrust van heb ik jou daar. Die maakte alleen maar prachtige muziek. Dáár ben ik wel eens jaloers op, op die tijd ja. Alleen dáárom.'

Interviewer: 'Hebt u het idee dat u uw krachten versnippert? Door dat vele reizen?'

Eduard van Beinum: 'Nee, wel verspreid, érg verspreid. Ik geloof ook niet dat het nodig is. Als je toch eigenlijk na gaat, kun je toch net zo goed 'n symfonie van Brahms horen van een mooi orkest, God weet waar ter wereld. En dan hoeven zij toch niet helemaal uit Amerika hier voor te komen, en wij toch eigenlijk niet voor naar Amerika te gaan, das toch eigenlijk onzin een beetje hè.'

Interviewer: 'Anderzijds, de uitwisseling van ideeën en ervaringen...'

Eduard van Beinum: 'Dat is wat anders, dat kan natuurlijk heel vruchtbaar werken.'

Interviewer: 'Zou ik de vraag mogen stellen of juist uw Amerikaanse tijd u nog iets heeft geleverd?'

Eduard van Beinum: 'Wat bedoelt u? Wat opgeleverd?'

Interviewer: 'Nou, geen geld, haha..'

Eduard van Beinum: 'Oh, ik dacht dat u het daar over had... Ja inderdaad!'

Interviewer: 'Dat dus ook, haha..'

Eduard van Beinum: 'Dat dus ook, hoewel... onze belasting wil er toch aardig achterheen zitten.'

Interviewer: 'Maar, ik bedoelde eigenlijk dus, eh, het verschil tussen de Amerikaanse orkesten en de Europese.'

Eduard van Beinum: 'De hele levensomstandigheden van de Amerikaanse orkesten zijn volkomen anders dan hier. Mensen hebben, worden gearrangeerd voor... nou... laten we zeggen veertig, twee-en-veertig weken per jaar... de andere weken moeten ze maar zien door te komen, en ze weten nooit of ze het volgend jaar teruggevraagd worden. Sommige dirigenten vinden dat een prachtig systeem, ik vind het 'n verwerpelijk zo niet 'n veráchtelijk systeem.'

Interviewer: 'Maar met 42 weken ben je al 'n heel end...'

Eduard van Beinum: 'Ja, een heel end, maar ze weten niet of ze het volgend jaar terug mogen komen.'

Interviewer: 'En het publiek?'

Eduard van Beinum: 'Ach, het publiek is over de hele wereld hetzelfde. Waarom, die mensen die in de concertzaal komen, die houden van muziek. C'est tout.'

Interviewer: 'Dus de tijd van, eh, 'Ik ga naar het Concertgebouw om gezien te worden', die... gaat voorbij, of is al voorbij?'

Eduard van Beinum: 'Dat is geloof ik wel voorbij, ja. Gelukkig wel.'

Interviewer: 'Ook weer een winstpunt dus...'

Eduard van Beinum: 'Natuurlijk... en wát voor 'n winstpunt!'

Beinumner, de nieuwsbrief van de Vrienden van Eduard van Beinum, verschijnt eens per jaar. Leden van de Vrienden van Eduard van Beinum ontvangen de nieuwsbrief als eerste via e-mail. Lidmaatschap is volledig gratis: meld je aan via vriendenvaneducardvanbeinum.nl